

Sammendrag av doktorgradsavhandlinger

Berit Overå Johannesen

Å holde på med Lego – En empirisk studie i meningsdannelse

Avhandling for graden dr.polit. ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim. Disputas mars 2006.

Avhandlingen er en etnografisk studie av meningsproduksjonen i to ulike grupper av barn som leker med Lego. Jeg fulgte barna og Legoen ukentlig i barnas skolefritidsordning i løpet av det skoleåret de gikk i første klasse. Observasjonene tok jeg vare på ved hjelp av video og feltnotater. Det redigerte videomaterialet er på noe over 22 timer. Materialet som helhet er analysert med fokus på det som er definerende for å holde på med Lego. Det vil si at det er analysert med det for øyet å finne *både* de snakkemåtene og bevegelsesmåtene som definerer den felles praksisen, og de identitetene og relasjonene som praksisen produserer. Utgangspunktet for det empiriske arbeidet er et livsverdenperspektiv og en filosofisk bestemmelse av meningsdannelse som livsform.

Avhandlingen har i alt åtte kapitler. Fire av dem er empiriske. I de empiriske kapitlene presenteres meningsdannelsen blant barna og Legoen i den ene barnegruppen gjennom seks uker. Når det gjelder måten å bevege seg og snakke på, så viser analysene at språklige virkemidler som stemmekvalitet, tempus og bruken av pronomener står sentralt i meningsproduksjonen. Innholdsmessig dreier aktiviteten seg om Legoen, enten ved at Legoes egen virkelighet kommer til uttrykk, eller ved at Legoen er fokus for forhandlinger barna imellom. Over tid vokser det frem to former for virkelighet fra dette fokuset: på den ene siden Lego-virkeligheten der Legoen samhandler og der ting og figurer antar mening relativ til hendelsene som utspiller seg, på den andre siden deltakervirkeligheten der barnas posisjoner vokser frem i forhold til deres engasjement i Lego-virkeligheten. Disse virkelighetsnivåene konstituerer hverandre gjensidig, og danner det jeg har kalt en ”dobbelstruktur”. Dobbelstrukturen materialiserer seg i Lego-klosser og -figurer ved at disse antar en dobbel meningsladning. Lego-klossene kommer dermed til å tilby handlingsmuligheter for Lego-figurene så vel som for barna. Slik åpnes også et nivå for forhandlinger barna imellom og barna og Legoen imellom om hvilket virkelighetsnivå som skal gjøres relevant. Disse forhandlingene er til dels implisitte ved måten de språklige virkemidlene brukes på.

Livsverdenperspektivet åpner for å forstå både barnas og Legoes individuelle handlinger som del av den meningen som produseres i den kulturelle praksisen. Dermed åpner det i realiteten for en ikke-essensialistisk forståelse av menneskelige handlinger og menneskelig utvikling.

Kontakt:

Berit Overå Johannesen, e-post: berit.johannesen@svt.ntnu.no